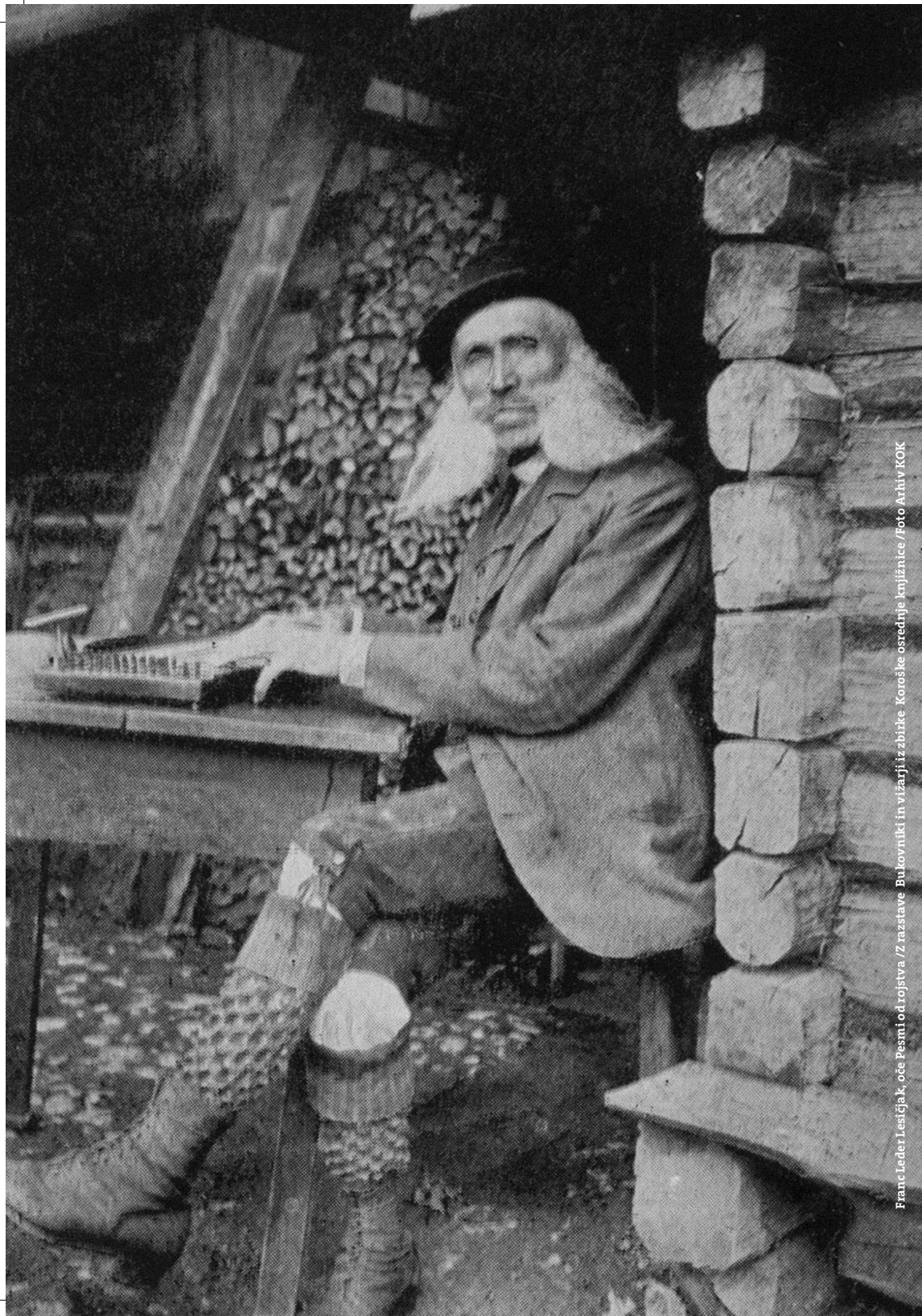

ŠT. 13

BILTEN **KLUBA**
KOROŠCEV
LJUBLJANA

Franc Leder Lesčjač, oče Pesmi od rojstva / Z razstave Bukovniki in vžarji iz zbirke Koroske osrednje knjižnice / Foto Arhiv KOK

Na občnem zboru Kluba Korošcev Ljubljana dne 3. junija 2010 smo dobrega pol leta pred klubsko polnoletnostjo (2. decembra 2010) izvolili novo klubsko vodstvo, ki je v svoj program vključilo dosedanje politiko raznolikosti društvenega delovanja, ki pa ima tudi svojo stalnico.

Stalnica so redna mesečna srečanja, praviloma v Rdeči dvorani lokala Slamič "Kava & čaj" v Kersnikovi ulici 1 v Ljubljani - vsak prvi četrtek v mesecu, kjer organiziramo "okrogle mize" s Korošci, uveljavljenimi na najrazličnejših področjih, kot predavatelji. Na povabilo gostiteljev pa strokovno ali družabno srečanje organiziramo tudi drugje - na primer pri gostitelju.

Polnoletni KKL bo letos že osemnajstič organiziral tradicionalni Koroški večer s plesom v hotelu Slon, ki bo drugo soboto v mesecu marcu, torej 12. Veliko Korošic in Korošcev ter naših prijateljev iz domovine in tujine smo si ta dan že rezervirali za prijetno srečanje, na katerem se prepletajo poglobljeni pogovori, ples in dražba zanimivih umetniških del.

Čeprav živimo v času gospodarske recesije, ima naše društvo smeje načrte. Poleg vsakomesečnih "okroglih miz" letos načrtujemo tudi dva društvena izleta, enega po Sloveniji in enega v tujino, pa še kakšen kulturni dogodek bomo vključili v naš program. Sicer pa, spoštovani člani, tudi vi ste pozvani, da svoje

predloge posredujete upravnemu odboru, ki jih praviloma vedno podpre.

Društvenim odbornikom, ki ste neumorno snovali bogat program društva, nemalokrat z mnogimi presenečenji, se najtopleje zahvaljujem. Posebna zahvala pa tudi vsem, ki ste finančno, s prostovoljnim delom, vodenjem izletov, športnih prireditev, strokovnih ali pa družabnih srečanj prispevali k utrjevanju smisla našega koroškega druženja. Naj nas te vrednote povezujejo tudi v prihodnje.

*Predsednik: Mag. Janko Arah
Ljubljana, 4. februar 2011*

Milan Vogel

ŠMO SE IZOBRAŽEVALI, PREPEVALI, RAJŽALI IN ŽAL TUDI ŽALOVALI

Res je, da živimo v času, ko nas novi elektronski mediji obletavajo, kot so v poletni vročini v jarem vprežene volje branceljni, a prepričanje, da bo beseda v tiskani obliki, pa naj bo to knjiga, časopis ali navaden letak, zamrla, stoji po različnih raziskavah vse manj na trdnih nogah. Ali boš zjutraj pil kavo in prebiral časopis z ne vem kakšnega elektronskega posrednika informacij, zvečer pa legel v posteljo namesto s knjigo v roki s kakšnim drugim "bralnikom"? Razumljivo je, da je v mlajših generacijah vse več takih, ki to počno, a še več se jih "papirju" vendarle ne odreka. Tudi naš klub ima svojo spletno stran, a se odloča še naprej izdajati bilten tudi v tiskani obliki. Ali naj na koroškem večeru pred vsakega gosta postavimo računalnik namesto knjižice, ki jo lahko mimogrede prelistava in pokomentira?

Pred vami je Bilten Kluba Korošcev Ljubljana s številko 13, čeprav klub z osemnajstimi leti že izpolnjuje polnoletnost; delovanje prvih petih let smo namreč povzeli v nekoliko obširnejši knjižici ob petletnici. Vsebina kaže, da je bilo delo vsestransko in pestro, čeprav je na videz teklo po utečenih kolesnicah. O tem govori že predsednik Janko Arah v svojem uvodniku, jasneje pa se dejavnost vidi iz zapisov pod skupnim naslovom Kaj smo delali od plesa do plesa. Vidi se, da smo vsak mesec razen julija kaj počeli, večkrat celo po dvakrat v istem mesecu. Začenjamo s koroškim plesom, ki ga niti "nesrečni" datum 13. ni odnesel. Tudi naslednji dogodek je imel "nesrečni" datum, 1. april, a srečanje na Debitelu je zanimalo okrog dvajset ljudi. Maj je že tisti, ko smo se videli dvakrat: najprej na predavanju inž. lesarstva Bojana Pogorevca o

gozdu in lesu kot priložnosti za slovensko gospodarstvo, proti koncu meseca pa na izletu na avstrijsko Koroško, o katerem je lep besedni in slikovni prikaz prispevala Nekorošica, a naša članica Sonja Jerman. Junija smo imeli redni občni zbor, na katerem smo ocenili delo (eno glavnih sporočil je pomladitev članov, kar si moramo vzeti k srcu) in poskrbeli za vodenje kluba in nadzor nad njim.

Po julijskih počitnicah se je nadaljeval žalostni avgust, ko smo se morali posloviti od naše članice upravnega odbora Jožefe Grošelj Joke. Septembra smo se spet srečali dvakrat: najprej v Cankarjevem domu oz. njegovem zakulisju, proti koncu meseca pa na Slovenski matici, kjer so se zbrali predstavniki vse klubov in društev, katerih delovanje je povezano s Koroško. November je bil v znamenju martinovanja v varaždinskih Zlatnih Gori-

cah, ki je vodjo sekcije avanturistov pri klubu Renato Picej (seveda tudi vse udeležence) tako prevzel, da bi pot lahko podobno opisala, kot je Prežih svojo Od Mokronoga do Pijane Gore. Decembra so nam peli Vresovci, "ljub cvet..., nikoli sam", na zadnjem dogodku pred marčevski plesom, februarja, pa nam je "pogledal v zobe" stomatolog Dejan Pirtovšek.

Pri izbiri prispevkov za bilten pa nismo ostali samovšečno samo pri delu in aktivnostih kluba, marveč nas je zanimalo, kaj se je dogajalo doma na Koroškem v gospodarstvu in kulturi: prispevek o gospodarskem letu 2010 kot letu stečajev je napisal urednik Koroškega radia Marko Vrečič, kulturni pregled pa Mirko Osojnik, publicist in kustos ravskega muzeja.

KAJ SMO DELALI OD PLESA DO PLESA

13. MAREC 2010

KOROŠKI PLES V HOTELU SLON

Pri izbiranju datuma tradicionalnega koroškega plesa nismo bili vraževerni in se ustrašili trinajstega v mesecu, saj je bila tega dne druga sobota v marcu, ko smo se dobivali vsa leta, razen leto prej, ko smo zaplesali tretjo. Pa tudi letos je tako. Zaradi težkih časov se je vrtelo malo manj parov, a so tisti bolj hitro sukali pete. Po odmevih sodeč je bila večina obiskovalcev zadovoljnih tako s telesno kot duhovno hrano, sedem pa si je vzelo še popotnico za domov, saj so kaj kupili na licitaciji umetniških del in tako prispevali v klubsko

blagajno. Na prvi seji upravnega odbora po plesu so bila mnenja mešana tako glede programa, vsebine plesa, smiselnosti takšnega druženja, števila obiskovalcev in izkupička, vendar je vseeno ostalo pri odločitvi, da koroški ples ostane, da ga ne prekinemo morada za leto dni, ga pa poskušamo izboljšati in mu dodatno zloščiti tla. Upam, da se bo letos to tudi poznalo.

Milan Vogel

Foto Arhiv KKL

1. APRIL 2010

SREČANJE NA DEBITELU

To ni prvoaprilska šala. Prvi četrtek v aprilu je sicer res bil dan lažnivcev, a kar več kot dvajset članic in članov se je ta večer zbralo na sedežu podjetja Debitel, ki ga vodi "naše gore list" Borut Razdevšek.

Prijazno nam je razložil vse bistveno o mobilni telefoniji, o zgodovini tega sicer

manjšega mobilnega operaterja oziroma ponudnika mobilnih storitev, ki gostuje na omrežju Mobitela. Iz njihove zgodovine si velja zapomniti, da je bila prva lastnica nemška firma Deimler Benz, od koder tudi ime De - bi - tel. Nato so firmo kupili Švicarji in pred - če sem si prav zapomnila - dvema letoma slo-

venska firma AC, Avtocommerce.

Prav zanimivo je bilo slišati, zame je bilo prvič, da ima Slovenija več omrežij za mobilno telefonijo; prvo je postavil Mobitel in na njej gostuje še danes tudi ponudnik storitev Debitel. Simobil in kasneje Tuš mobil pa sta gradila svoji mreži, kar pomeni, da je naša mala dežela kar dobro preprejena z antenami oziroma vozlišči za sprejem, prenos in oddajo signalov za mobilno telefonijo.

Zanimivo je bilo spremljati besede direktorja o tem, kako se mobilna telefonija razvija, in tudi o tem, kako je z razvojem mobilne telefonije, za katerega kaže, da s polno

paro vsakih nekaj let napreduje na novo razvojno stopnico. Dosedanji razvoj je vezan na večanje možnosti količine prenosa podatkov. Slišali smo tudi razlago o tem, kako je z možnostjo pregleda in vpogleda v klice posameznika ter kdo lahko in zaradi česa lahko naroči vpogled v naše klice.

Po predstavitvi smo srečanje zaključili v prijateljskem klepetu ob prigrizku.

Hvala organizatorju in gostiteljem za lep in poučen večer.

Alenka Kobolt

Foto Arhiv Debitela

5. MAJ 2010

GOZD IN LES STA PRILŽNOST ZA SLOVENIJO

Na srečanju kakšnih dvajsetih članov KKL smo pri Slamiču poslušali predavanje koroškega rojaka, dipl. ing. lesarstva in ekonomista Bojana Pogorevca, direktorja Slovenske gozdno-lesne tehnološke platforme (SGLTP). Tema Gozd in les kot priložnost slovenskega gospodarstva je vse bolj aktualna. Dejstva so, da je smreka najboljši gradbeni material, hrast pa najodpornejši; da je v Sloveniji več kot 50 odstotkov površine pokrite z gozdovi, na Koroškem celo 80 odstotkov; če gradimo hišo klasično, šestkrat do se-

demdesetkrat bolj obremenimo okolje s TGP (se pravi CO₂), kot če jo gradimo z lesom; ker smo vse večji potrošniki, je tudi izpust vsak dan večji; prihranek pri kurjavi je v leseni hiši za 2 stopinji Celzija, saj je v njej 18 do 20 stopinj Celzija dovolj za bivanje; les je velika priložnost za lesno-predelovalno industrijo, ki smo jo že imeli, saj je cena tone hlodovine 82 evrov, pohištva pa 4660 evrov; tudi možnosti za kreditiranja eko gradenj in adaptacij je vse večja.

Po predavanju in zanimivi debati se

je predsednik KKL, Janko Arah, s knjigo o Koroški predavatelju zahvalil za odlično ozaveščanje Slovencev o tem, kakšno narav-

no bogastvo imamo.
Nada Petrovič-Mager
Foto Osebni arhiv

29. MAJ 2010

NMAV ČEZ IZARO, NMAV ČEZ HMAJNICO

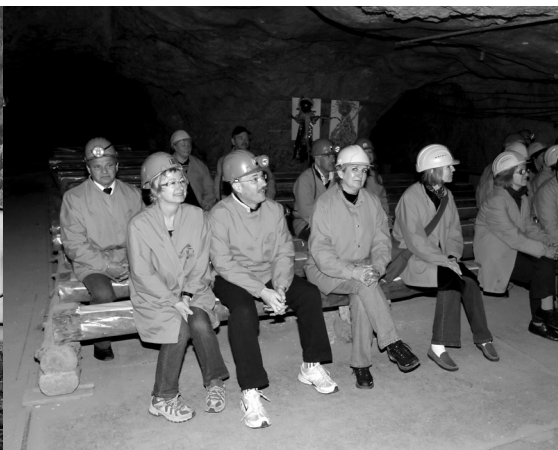
Vremenska napoved ni bila nič kaj obetavna, in res so nas tisto sobotno jutro namesto sonca pozdravljali oblaki. Kljub temu pa se nas je 38 odločilo, da s koro - ptico iz nebes (Koratrans) - pobegnemo iz natrpanega vsakdanjika v svet zgodovine, mitov, legend, pa tudi zabave in prijateljstva. V zgodnjih jutranjih urah smo se zbrali v Tivoliju in se odpeljali proti avstrijski Koroški. Večina je bilo Korošcev, kot se seveda spodobi za izlet Kluba Korošcev v Ljubljani, z njimi pa seveda njihovi življenjski sopotniki, partnerji, prijatelji. Koroška, bogata z naravnimi lepotami, pesmijo in dobro voljo in njeni prebivalci, ljudje širokega obzorja in dobrega srca, ki jih takoj spoznamo po njihovi značilni pojoči govorici. Zgodovina jih je s plebiscitom razdelila na dva dela, na avstrijske in slovenske Korošce; pa vendar ljudje ostanejo isti, na tej ali oni strani meje: pridni, delovni, ponosni, zavedni, dobrega srca in veselega duha. Problemi na tej in oni strani meje so drugačni, drugačen je njihov vsakdan, vsem pa je po-

leg naštetega skupna tudi koroška himna "NmaV čez izaro".

Prav je, da se zavedamo svojih korenin in poznamo svojo zgodovino. Četudi smo prepričani, da že veliko vemo, nam vsako druženje in raziskovanje prinese veliko novih spoznanj. Bo kar držalo, da se učimo vse življenje. Najprej smo že na avtobusu spoznali nove obraze, nove ljudi in njihove zgodbe. Spoznali in poskusili smo razne domače zvarke (za korajžo in dobro voljo), za zajtrk pojedli pripravljene sendviče in dobili celo češnje iz babičine skrinje. Kar hitro smo se pod Karavankami prebili na avstrijsko stran, sem in tja nas je celo plaho pozdravilo sonce.

Ne bom suhoparno opisovala krajev, vseh zgodovinskih dejstev in zgodb, ki smo jih srečali na naši poti. Samo dotaknila se jih bom, opisala pa bom tisto, kar se je vtisnilo v srce. Tisto, zaradi česar ta izlet ni bil samo zanimiv, bil je lep, poln doživetij, in zato nepozaben.

V Ločah ob Baškem jezeru nas je sprejel

gospod Valentin Kargl, trden koroški Slovenec. Ponosen na vsako napisano in izrečeno slovensko besedo, na vsako obeležje, ki dokazuje slovenstvo, ponosen na to, da njegovi otroci govorijo slovensko. Skupaj z nami se je povzpел na stari grad, kjer je urejen čudovit avditorij na prostem in kjer se vse poletje vrstijo koncerti svetovno znanih glasbenikov. Pokazal nam je spominski plošči, postavljeni v spomin dvema vidnima Slovencema (g. Treiberju in g. Mikuli), peljal nas je do Baškega jezera, da smo se prepričali, kako čista je voda v tem jezeru. Razložil nam je, da se nihče ne sme dotakniti močvirja, ki čisti jezero po naravni poti. Ljudje smo pravzaprav večinoma taki, da znamo ceniti tisto, česar nimamo - ko nismo zdravi, znamo ceniti zdravje, ko nam hočejo vzeti materni jezik, ga začnemo resnično spoštovati in ceniti. In na trenutke mi je bilo nerodno pred našim vodičem, ko sem se spomnila, s kakšno lahkoto v naš pogovorni jezik vpletamo tuje besede (sorry, okej) in koliko naših sinov in hčera ne zna več lepo govoriti, kaj šele pisati slovensko... Pa še česa drugega bi se lahko učili pri Korošcih onstran meje - kako ohranjati naravo, kako iz majhnih stvari narediti velike znamenitosti...

Po kosilu smo se odpeljali naprej, proti Vrbskemu jezeru. Po kratkem sprehodu in kavici pa spet naprej. Malo smo bili že utrujeni,

malo naveličani, pa še deževne kaplje so nam preprečile ogled Klopinskega jezera. Vsi smo podprli predlog, da si ga ogledamo kar iz avtobusa in se čimprej odpeljemo v Slovenijo, v Šentanel, kjer so nas pričakovali na kmečkem turizmu pri Marinu.

Pričakali so nas prijazni gostitelji, lepo urejene sobe in dobra, domača, koroška večerja. Vendar to še ni bilo vse, s čudovitim glasom sta nam večer polepšala pevka Marjana in njen italijanski soprog - s samimi uspešnicami in ubranim petjem, vrhunsko izvedbo marsikatero pesmi sta stopnjevala dobro razpoloženje pozno v noč. Da pa bo večer res ostal nepozaben, so poskrbeli pevci moškega pevskega zbora Vres, ki so na telefonski klic prišli k Marinu in peli tako lepo, da se je marsikomu orosilo oko.

Zjutraj smo bili utrujeni, saj smo peli in plesali dolgo v jutro. Pa nam so kislo mleko in "grumpi" dali novih moči. Avtobus nas je odpeljal v Mežico, kjer smo si v podzemlju Pece ogledali Rudnik svinca in cinka. Večina z vlakcem, nekaj najbolj pridnih pa s kolesi. Globoko pod zemljo smo spoznali, kako težko je bilo delo rudarjev in kako trden njihov boj za vsakdanji kruh. Hvaležni moramo biti za vsak dan, ko nam zjutraj posije sonce in nismo lačni. In vse drugo, vključno s tem izletom, so čudoviti dodatki našemu življenju.

Ogledali smo si še etnološki muzej v Črni, do Najevske lipe pa se nismo zapeljali zaradi močnega dežja. Tudi v Črni so ponosni na svoje korenine in na dosežke svojih ljudi - visoko v hribu nas napis Tina spomni na uspehe naše smučarke. Prav na koncu pa smo spoznali, da so najlepše stvari očem skrite, da ne smemo ocenjevati površno in na hitro, da se lepota skriva pod površino, v notranjosti. S čudovitim kosilom pri Škrubiju smo končali naš izlet po Koroškem, zaokrožil ga je g. Peter s pravo kulinarično mojstrovino.

Dobre volje, siti, polni vtisov in novih spoznanj smo se vrnili v Ljubljano. Sama nisem Korošica in sem ponosna na svoje korenine izpod Kamniških planin. Vesela pa sem, da je življenje v naše kraje prineslo naše koroške prijatelje. Veliko novih, zanimivih ljudi smo že spoznali v teh krajih, vesela sem vsakega srečanja, vsakega novega znanstva in prijateljstva. Vesela sem, da sem lahko prijateljica Korošcev in tudi, da ste naju s Kanijem povabili v svoj klub.
Sonja Jerman in foto Kani

3. JUNIJ 2010

REDNI OBČNI ZBOR

Rednega občnega zbora se je udeležilo šestintrideset članov, tako da je bil sklepčen. Kot se za tako priložnost spodobi, smo po uvodnih formalnostih poslušali poročili predsednika in nadzornega odbora, sprejeli razrešnico organov kluba in jih na novo oblikovali. Predsednik Janko Arah je bil z delom kluba zelo zadovoljen, tako s plesom, rednimi srečanji kot z izleti in siceršnjim druženjem. O finančnem poslovanju med letoma 2006 in 2010 je poročala blagajničarka Petra Mlaakar. Tudi njeno poročilo je bilo pozitivno, saj je klub, ki je neprofitna organizacija, posloval

pozitivno oz. z minimalnim dobičkom, stanje društvenega sklada konec leta 2009 pa je bilo nekaj več kot dvajset tisoč evrov. Klub se napaja v glavnem iz treh virov: članarine, donacij (licitacija slik na plesu) in sponzorskih sredstev (sofinanciranje plesa). Temeljni stroški so: organizacija plesa, mesečna srečanja, internetne storitve, poštni in bančni stroški ter organizacija izletov. Člani društva za delo ne prejemajo plačila, v izjemnih primerih pa po sklepu UO dobijo povrnjene potne stroške. Prosta denarna sredstva se plemenitijo z vezavami v banki. Da klub posluje v skladu z ve-

ljavno zakonodajo, je ugotovil tudi nadzorni odbor, zato z razrešitvijo upravnega in nadzornega odbora ni bilo težav.

Besede zadovoljstva z delom in vodenjem kluba je bilo slišati tudi v razpravi, le za več podmladka bo treba kaj narediti, pa tudi iz vrst Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva in Kluba koroških Slovencev v Ljubljani, s katerima zadnja leta vse več sodelujemo.

Vendar pri imenovanju novih organov kluba ni bilo velikega prerivanja za mesta, zato je sprememb bolj malo. Predsednik je ostal Janko Arah, tajnica Bojana Jurenc in blagajničarka Petra Mlakar.

Člani upravnega odbora so: Nada Mager in Milan Vogel (podpredsednika), Štefan Fajmut, Drago Kompan, Janez Kožuh, Jaro Medl, novi pa so Mira Vidmar, Daniela Čehovin in Zoran Vaupot.

Nadzorni odbor sestavljajo Vlado Mostnar, Štefka Kučan, Meta Geršak, Bernarda Lasan in Štefan Lasnik, disciplinsko komisijo pa Marta Kos, Pavla Pirtovšek in Drago Vobovnik.

Na koncu pa se je tako kot na začetku spet pelo in igralo: odlična in temperamentna Vladka iz Slovenj Gradca je navdušila.

Tekst in foto: Milan Vogel

Danica Ledinik Čehovin prihaja iz Mežice, kjer je pol otroštva preživela v hribih in pol v dolini. V Lju-

bljano je prišla leta 1971. Po večletnem službovanju v Buje-Exsportu in Mercatorju leta 1987 se je podala na pot samostojne modne podjetnice in jo končala s 1. januarjem letos.

Zoran Vaupot je bil rojen leta 1965 v Slovenj Gradcu, gimnazijo je končal na Ravnah na Koroškem. V mladosti se je ukvarjal z judom in je nosilec številnih slovenskih in jugoslovanskih dočlanskih medalij. Diplomiral je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in končal študij MBA v prvi generaciji IEDC Brdo (1991), pridobival je mednarodne poslovne izkušnje v Parizu, kjer je l. 1992 kot še ne 27-letni poslovnež ustanovil in pet let vodil hčerinsko podjetje priznane slovenske firme. Je specialist in svetovalec na področju upravljanja s človeškimi viri ter partner in direktor svetovalnega podjetja SIGEM Business Consulting iz Ljubljane.

Mira Vidmar je svojo mladost preživela na pol poti med Slovenj Gradcem in Dravogradom, kamor se v mislih nenehno vrača. Potopisi so bili njeno najljubše branje in želja po jezikovnih izkušnjah jo je za šest mesecev peljala v London. Na Pedagoški akademiji je končala študij slovenščine in angleščine in se zaposlila kot prevajalka strokovne literature s področja elektrotehnike. Po dodatnem izobraževanju na področju marketinga in izvozne dejavnosti je svojo poklicno pot nadaljevala na področju prodaje visokonapetostne opreme za velike energetske projekte v mnoge dežele sveta, zlasti Skandinavijo.

JULIJ POČITNICE

17. AVGUST 2010 SLOVO OD JOKE GROŠELJ

O, Joka, nihče te ne more nadomestiti! To je bil vzdih, ki je v trenutku napolnil dan. Prehitro in nepričakovano si zapustila okolje, v katerem si se tako dobro počutila. In vsi smo te imeli radi.

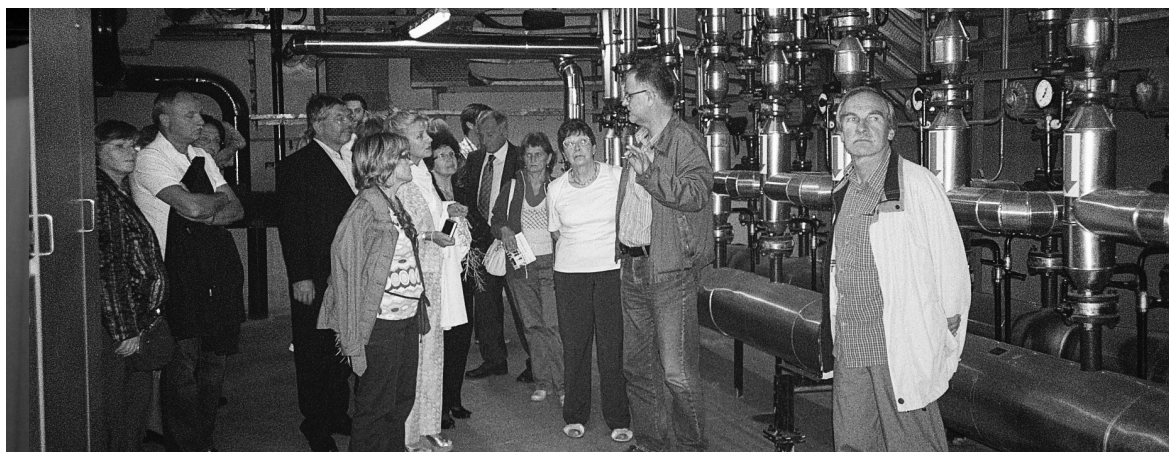
Bil je poletno topel septembrski dan, ko si vsa polna moči prišla s prevalske šole na ravenško gimnazijo, v naš razred Janeza Mrdavšiča. Prva klop ti je bila zakon, toda tvoj vesel in pokončen značaj je bil vedno povezan s sošolci iz zadnjih klopi, ker si vedela, da je tam pravo dogajanje petnajstletnikov, ki kipijo od energije. Prelepa leta smo preživel v gimnazijskih klopih, nepozabnih ur po pouku in na izletih v naravo. Vedno si bila zraven kot prava voditeljica. Tvoj karakter so le še dopolnjevale pege na obrazu, zvedave modre oči in nepozaben nasmeh. Taka si ostala do konca.

Pohvaliti te velja za tvoje sodelovanje na vseh področjih, ki so se včasih imenovala mladinske akcije, saj si se jim res popolnoma posvetila in aktivno sodelovala v njih. Med počitnicami si delala, da si si izboljšala

življenje, nato si se odločila za študij ekonomije in postala zelo uspešna.

Ljubljana, Trebnje, Zagreb in Novo mesto so bili kraji, kjer si svoje znanje uporabljala v praksi. Povsod si pustila svoj pečat uspešnosti in kreativnosti. Poznala si gospodarstvo z vidika financ in si teorijo uspešno spremenila v prakso. Bila si velika strokovnjakinja na svojem področju, a si kot prava koroška duša ostala preveč skromna. Pa ti ne bi bilo treba. Družino si si ustvarila v Trebnjem in tam preživljala lepo življenje s hčerko in sinom. Imela si zelo veliko prijateljev, bila si dobra gostiteljica in poleg tega še zabavna.

Vesel sem, da si z navdušenjem sprejela povabilo v naš klub. Še isto leto si iskreno zaživela na našem koroškem večeru. Izredno ponosna si bila in srečna, da Koroška živi tudi na takšen način. Polna delovnega zagona si tudi zaradi tega kmalu postala članica našega upravnega odbora. Organizacija obiska gradov na Dolenjskem je bilo tvoje hitro in uspešno delo, ki smo ga z veseljem sprejeli in bili hvaležni za tovrstne izzive. Dobro si

se počutila med nami in bila vedno na izletih kluba. O tem si vsakič slikovito poročala, povedala le nekaj slabih izkušenj, veliko pa pozitivnega, veselega in nepozabnega. Na to, Joka, nisi nikoli pozabila. Bila si res prava prijateljica, kar lahko potrdi vsak, ki te je poznal. Z veseljem si sprejemala nova znanstva, a upanje se je gradilo na dolgi tradiciji prijateljstva. To ti je bilo pisano na kožo.

Vse se je začelo spreminjati, ko se nisi več počutila najbolje. Videvala sva se manj pogosto, svojo vlogo pa je odigral telefon. Velikokrat je v najinih pogovorih veselje premagalo žalost, a upanje vlivajoče besede, da bo še vse

dobro, se niso uresničile.

Zadnjič sva se srečala v Ljubljani, ne pričakovano. Vesel sem bil in vesela sva bila. V trenutku sva pozabila na vse... A to je bil njej zadnji objem. Saj ne more biti res!

Jožefa Grošelj je bilo tvoje uradno ime, a za nas si bila vedno le Joka. V slabem in dobrem si pokazala na dobre strani, znala si odpuščati in pomagati. Škoda, da se ni več ljudi učilo od tebe. Pa bi lahko imeli raj na zemlji.

Jaro Medl

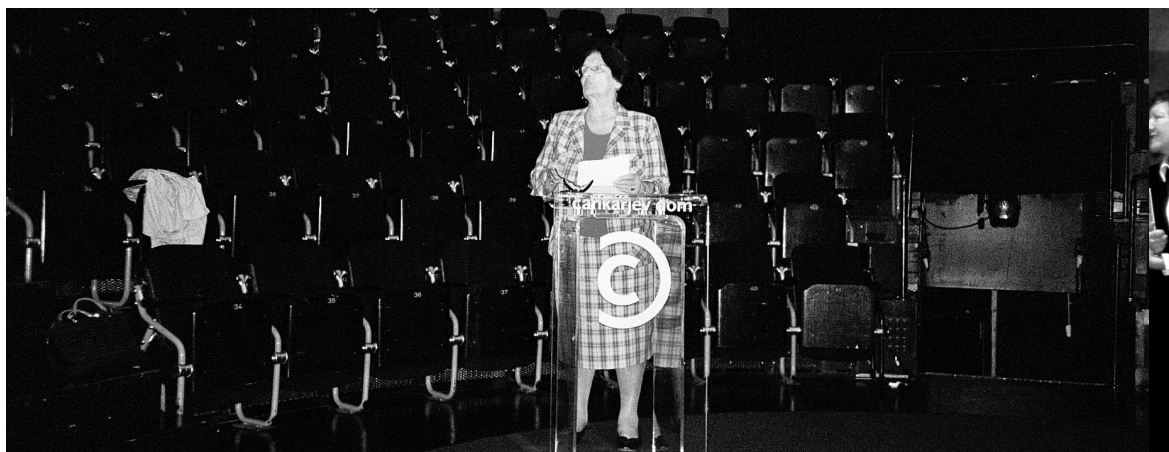
Foto Arhiv KKL

2. SEPTEMBER 2010

V ZAODRJU CANKARJEVEGA DOMA

Prvi četrtek v septembru, bilo je drugega, smo uresničili dolgo načrtovani obisk Cankarjevega doma. Vendar si tokrat nismo ogledali katere od številnih in raznovrstnih prireditev (v tridesetih letih delovanja je bilo blizu štirideset tisoč kulturnih in kongresno-komercialnih prireditev, ki se jim jih bo letos pridružilo novih 1800, 11,6 milijona obiskovalcem pa novih petsto tisoč), marveč smo temeljito pogledali v zakulisje. Za ogled je poskrbela naša članica Jana Kramberger, ki je v Cankarjevem domu zaposlena že od leta 1980

in je zelo uspešna direktorica poslovnega sektorja in pomočnica glavnega direktorja, seveda ob strokovni podpori pomočnika direktorja tehničnega sektorja Franca Petrovčiča. In dojeli smo, da je to, kar vidimo s ploščadi ali s ceste, le majhen del ogromnega kompleksa, katerega dve tretjini se skriva pod zemljo, tudi pod nivojem Ljubljane, kjer mora kljubovati podvodnim potokom z Rožnika proti Ljubljani. To hudo težavo so takratni projektanti rešili z dvojnimi zidovi in se v Cankarjevem domu nikoli ne srečujejo s takimi pro-

blemi kot v Operi, kjer tekoča voda spodjeda temelje ali prodira skozi zidove.

Jasno je, da okrog štirideset tisoč kvadratnih metrov netto površine zahteva ogromno skrbi za vzdrževanje, ogrevanje, prezračevanje in hlajenje (samo klimatskih naprav je petdeset). Potem je tu vsa druga tehnična oprema, zelo pomembno je ozvočenje. Posebno doživetje je bil pogled na Gallusovo dvorano od spodaj, na hidravliki stoječi in zato premični veliki oder, in v zaodrje. Na oder nismo mogli zaradi vaje, saj se v Cankarjevem domu ne dela samo en dan v letu: ko imajo deratizacijo. Težko si je predstavljati s sedeža v parterju, da je višina te dvorane več kot šestdeset metrov. Prav tako kot stoječ ob Cankarjevem spomeniku pred glavnim vhodom, da je pod njim Štihova dvorana, v kateri so se dogajale številne pomembne okrogle mize in literarna srečanja. To smo doživeli tudi sami, saj se je v Mariboru živeča Korošica Mojca Zupančič potrudila v Ljubljano in zanosno prebrala ali recitirala nekaj svojih pesmi, med drugimi tudi Pozdrav Koroški.

Seveda se večer ni končal brez obiska Cankarjevega kluba, kjer so gostitelji poskrbeli, da smo imeli tudi s čim nazdraviti ob čudovitem pogledu s terase na mesto, Rožnik, Krim in še širšo okolico.

Tekst in foto: Milan Vogel

POZDRAV KOROŠKI

*Pozdravljena Koroška -
zibelka pradavna našega slovenstva!
Pozdravljeni skalnati vrhovi
Uršlje, Raduhe in Pece,
Smrekovca temni gozdovi!
Pozdravljen Obir,
doline Meže, Drave, Zile,
pozdravljene vasi, mesta in kmetije,
pozdravljeno vse, kamor toplo sonce sije!
In pomniki tvojega kraljestva-
Kralj Matjaž, Potočka Zijalka,
Vojvodski prestol, Knežji kamen - Gospa Sveta!
Tesarji, knapi - rudarji, jeklarji,
inženirji, profesorji, zdravniki, duhovniki, umetniki,
pesniki, pisatelji, skladatelji, slikarji in kmetje -
vsi ste bili, ostajate Koroški varno, toplo zavetje.
Tam na Koroškem še nabereš črnice, natič in brin,
po samotnih kmetijah še pojejo žanjice!
Odčrpa mošt te iz lesnike
in črni kruh po rži tam diši.
Korošci častijo svoje še svetnike
in široka pot v moderni svet drži.
Koroška je živa - stvarna - tam
in tu med nami -
zgodovina in sedanjost jo za bodočnost
trdno hrani.*

25. SEPTEMBER 2010

SREČANJE DRUŠTEV IN KLUBOV PRIJATELJSTVA MED SLOVENIJO IN AVSTRIJO

V Slovenski matici v Ljubljani smo se 25. septembra 2010 srečali predstavniki vseh petih Društev slovensko-avstrijskega (DSAP) in avstrijsko-slovenskega prijateljstva z Dunaja, Gradca, Celovca, Maribora in Ljubljane. Povabilu organizatorja, Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva (DSAP) iz Ljubljane, so se pridružili predstavniki obeh Klubov koroških Slovencev iz Maribora in Ljubljane ter Kluba Korošcev Ljubljana. Poseben poudarek je bila obeležitev evropskega dneva jezikov, zato smo na srečanje povabili tudi dr. Lucijo Čok.

Koordinator srečanja Lovro Sodja, tajnik DSAP, je pozdravil vse navzoče, med katerimi so bili tudi dr. Vincencij Rajšp, direktor Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju, dr. Ferdinand Mayrhofer-Grünbühel, nekdanji avstrijski veleposlanik v Ljubljani, in gospod Willi Richter, direktor Evropske hiše v Gradcu. Pozdravom se je pridružil predsednik Slovenske matice Milčec Komelj.

Dr. Peter Vencelj je kot predsednik DSAP Ljubljana povedal, da je bilo društvo ustanovljeno leta 1992 zaradi tesnejšega sodelovanja med sosednjima deželama Koroško in Štajersko ter Dunajem. Največ je sodelovanja

na kulturnem področju; pri tem je izpostavil organizacijo Koroških kulturnih dni, ki so jih organizirali že osmič in na katerih nastopajo koroški Slovenci na glasbenem, likovnem in gledališkem področju. Društvo organizira tudi razna predavanja in strokovne ekskurzije v zamejstvo. Vsako leto izdajo tudi bilten Srečno, sosed, v katerem so poročila in fotografije o delovanju društva v preteklem letu. Poudaril je tudi, da je treba društvo pomladiti.

Mag. Ivanka Gruber, predsednica Društva avstrijsko-slovenskega prijateljstva iz Gradca (ustanovljeno je bilo leta 1993), je predstavila zlasti sodelovanje z Literarno hišo in galerijo RRRudolf v Mariboru, društvom umetnikov Werkbund iz Gradca, Inštitutom za slavistiko in z društvom Ideja mesta v Gradcu; sodelujejo tudi s Pavlovo hišo v Potrni/Laafeld oz. Kulturnim društvom člen 7. Med pomembne dogodke štejejo predstavitev del mladih Srečanje in ustvarjanje leta 2008 v Gradcu. Isto leto so organizirali tudi prvo srečanje treh društev prijateljstva na Dunaju. V letu 2010 so organizirali razstavo Otroška likovna ustvarjalnost v Gradcu in predavanje Kemijska varnost v EU in vloga

KAJ SMO DELALI OD PLESA DO PLESA

žensk pri njenem izvajanju v Hiši umetnikov v Gradcu.

O Avstrijsko-slovenski družbi na Dunaju, ki deluje od leta 1991, predseduje pa ji nekdanji avstrijski minister dr. Caspar Einem, je spregovorila generalna tajnica Milka Hudobnik. Družba je veliko pripomogla, da so ustanovitev Republike Slovenije podprli številni avstrijski politiki. Na Dunaj vabijo ugledne slovenske umetnike (simfonični orkester Slovenske filharmonije, Dubravko Tomšič-Srebotnjak, Bernardo Fink-Inzko ...) in od leta 2004 organizirajo tudi odmevna predavanja uglednih slovenskih politikov. Ob 200-letnici slovenistične katedre na graški Univerzi je predaval dr. Ludvik Karničar, ob 90-letnici koroškega plebiscita pa dr. Ferdinand Mayrhofer-Grünbühel

Delovanje DSAP iz Celovca je zelo na kratko predstavil tajnik Jožej Picej. Sodelujejo s sorodnimi društvi, zlasti z DSAP Ljubljana.

DSAP Maribor (ustanovljeno leta 1992) je po besedah predsednik Borisa Gabrijana organizirali več izletov in prireditev po Sloveniji in Avstriji, npr. razstave slovenskih likovnih umetnikov in fotografov. Zelo dobro sodelujejo z Evropsko hišo v Gradcu (vodja Vili Richter), društvom Werkbund v Gradcu, s Pokrajinskim arhivom Maribor in z veleposlaništvom Avstrije v Ljubljani. Prirejajo

tradicionalna pustovanja, kostanjev piknik in sodelujejo na prireditvah Alpe Adria.

Klub koroških Slovencev v Mariboru je bil kot pododbor ustanovljen leta 1928, nakar se je leta 1976 osamosvojil, je povedal podpredsednik dr. Danijel Grafenauer. Ves čas si prizadeva za kulturno povezovanje koroških Slovencev z obeh strani meje. Združuje okoli 100 članov, potomcev koroških Slovencev. Pri tem tesno sodeluje s Klubom koroških Slovencev v Ljubljani, s katerim sta leta 2007 prejela v Celovcu skupno Tischlerjevo nagrado. Vsako leto organizirajo Koroške kulturne dneve in skupno z ljubljanskim klubom izdajajo revijo Koroški vestnik.

O ljubljanskem Klubu koroških Slovencev je spregovoril predsednik Janez Stergar. Od ustanovitve leta 1928 dalje skrbijo za pomoč zamejskim koroškim Slovencem (knjige, glasbila, štipendije) in za gostovanja kulturnih skupin. Med tristoletimi člani je zadnja leta tudi mnogo Slovencev, ki niso več sorodstveno povezani s Koroško. Z elektronsko pošto obveščajo javnost na več kot 550 naslovov v Sloveniji in v zamejstvu o vseh večjih prireditvah zamejcev v Avstriji in v Italiji. Zlasti je pomembna pomoč pri snemanju dokumentarnega filma TV Slovenija o dr. Angeli Piskernik, prvi slovenski doktorici naravoslovja. Ustanovili so tudi mešani pevski

zbor koroških študentov v Ljubljani.

Klub Korošcev v Ljubljani združuje Korošce iz slovenskega dela Koroške. Ustanovljen je bil leta 1993, sedaj pa ga vodi predsednik Janko Arah. Organizirajo razne prireditve, med katerimi je najodmevnejši koroški ples v hotelu Slon v Ljubljani, na katerem redno sodelujejo tudi glasbene skupine ali pevci z avstrijskega dela Koroške. Enkrat mesečno, na t. i. prvi četrtek v mesecu, se zberejo v Rdeči dvorani lokala Slamič na "okrogli mizi", na kateri ugledni gosti z različnih področij spregovorijo o svojem delu. Organizirajo izlete po domovini in po avstrijski Koroški ter izdajajo vsakoletni bilten društva.

Po govoru dr. Lucije Čok iz Društva za uporabno jezikoslovje Slovenije o jezikih danes kot sredstvu ali vrednoti sporazumevanja in sobivanja, ki je bil prispevek k

evropskemu dnevu jezikov (26. septembra), je sedemdeset članov društev in klubov podprlo predlog Lovra Sodje, da pristopijo k projektu Botrstvo večjezičnosti, ki sta ga na Alpsko-jadranski univerzi v Celovcu predlagala Bernard Sadovnik, predsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk, in brigadir Willibald Liberda, nekdanji koroški deželni poveljnik žandarmerije. Projekt so podprle tri ugledne smučarske osebnosti iz Avstrije (Armin Assinger), Slovenije (Bojan Križaj) in Italije (Babriella Paruzzi).

Udeleženci so se dogovorili, da bo naslednje srečanja čez eno leto v Celovcu, nato pa so obiskali državni zbor in si ogledali ljubljanski grad.

Tekst in foto: Lovro Sodja

7. OKTOBER 2010

KONCERT JOSÉJA CARRERASA V STOŽICAH

Člani našega kluba smo bili zraven tudi pri prvem velikem kulturnem dogodku v novozgrajeni dvorani v Stožicah, na koncertu slavnega španskega tenorista Joséja Carrerasa. Rojen je bil pred štirinajdesetimi leti v Barceloni in je najprej slišal na ime Josep Ma-

ria Carreras. Svojo profesionalno glasbeno pot je začel leta 1970 in se kmalu uveljavil v vseh najvidnejših in največjih opernih hišah na svetu in sodeloval z mnogimi slavnimi dirigenti in režiserji, kot so: Herbert von Karajan, Claudio Abbado, Riccardo Muti, Lorin

Maazel, Leonard Bernstein, Zubin Metha, Franco Zeffirelli, Jean Pierre Ponnelle ... Njegov glas velja za enega najlepših tenorskih glasov, kar je večkrat pokazal tudi v triju s Placidom Domingom in Lucianom Pavarotijem, ki so po vsem svetu koncertirali med letoma 1990 in 2003. Vrh svojih pevskih sposobnosti je pokazal zlasti v Verdijevih in Puccinijevih operah.

V ljubljanskih Stožicah ga je spremljal Simfonični orkester RTV Slovenija pod taktirko dirigenta Davida Gimeneza, kot gostja pa se jim je pridružila irska sopranistka Celine Byrne. Njegov nastop je bil letom ustrezen,

kajti glas pri triinsedemdesetih letih pač ne more biti takšen kot pri tridesetih

Je pa Carreras na Ljubljano še posebej navezan, saj ga je dr. Ciril Rozman zdravil za levkemijo. Ob oktobrskem koncertu je v intervjuju za TV Slovenija to odkrito povedal: "Eden izmed najpomembnejših ljudi v mojem življenju je profesor Ciril Rozman, eden izmed najuglednejših hematologov na svetu, ki mi je, - povejmo to zelo jasno - rešil življenje."

Milan Vogel

Foto Arhiv Dela

13. NOVEMBER 2010

MARTINOVANJE V AVRI ZLATE KAPLJE

Sekcija avanturistov Kluba Korošcev Ljubljana je šla za letošnjega Martina v objem varaždinskih gor in si privoščila "Martinske špelancije v Zlatih gorah". Kar nekaj skupnih martinovanj imamo že za seboj, vendar, kot pravijo udeleženci letošnjega, tako posebno še ni bilo! Bo že držalo! Imeli smo se lepo in doživeli smo ogromno! Pa pogledjmo k'k fajn je blo!

Ptuj smo tokrat preskočili in komajda rekli "Ave!" v pozdrav staremu mestu, za kate-

rega pravijo, da je pod njim Rim, na fasadah pa srednji vek. Prvi postanek je bil v Dolanah ob Dravi, v Gostilni Kokol, kjer nas je haloška malica obogatila z energijo za doživetja, ki so čakala na nas. Vreme je bilo brez oblaka, natančno takšno, kot ga imajo angeli, ko gredo na pot!

Preko Zavrčja smo se napotili proti Varaždinu. Na državni meji nas je hrvaški policist Nenad Bunić, mlad, komunikativen in zelo prijazen fant, spravil v prijetno pričako-

vanje hrvaškega doživetja martinja, saj nas je znal razpoložiti s svojim videnjem martinovanja, vinske kulture in življenjske filozofije. Celo tako, da smo mu ponoči, ko smo se po isti poti vračali, pri njegovih kolegih pustili spominček iz Zlatnih Goric.

Varaždin je bil obsijan s soncem, ko smo ga začeli spoznavati. Morda malce nenavadno smo začeli z ogledom pokopališča, a ga ne moreš izpustiti, če hočeš videti največje varaždinske posebnosti. Poleg kompleksa starega gradu in mestne hiše je varaždinsko pokopališče tretja pomembna kulturno-zgodovinska dediščina Varaždina. Gre za hortikulturni kompleks mestnega pokopališča, enkratnega tudi v Evropi, ki je zaščiten kot spomenik narave. Postavljen je po projektu nemškega arhitekta Hermanna Helmerja. Gre za sintezo hortikulture in umetniških spomenikov. Mnoge spomenike so izdelali znani hrvaški kiparji in zelo posebne so kapelice - grobnice prave umetniške vrednosti. Varaždinske pokopališče ni samo kraj večnega počitka, temveč hkrati tudi svojevrstni biser parkovne arhitekture.

Varaždin se kot Garestin omenja leta 1181 in že leta 1209 postane prvo svobodno kraljevsko mesto na Hrvaškem. Zgodovina mu kasneje med drugim za nekaj časa nakloni prestiž političnega središča, ko v njem za-

sedal hrvaški sabor, ter cerkvenega središča, ko je bil tam sedež zagrebške škofije. V času med 1756 do 1776 je bil prestolnica Hrvaške, po katastrofalnem požaru pa so se ban, uprava in vsi pomembni uradi ponovno preselili v Zagreb.

V zgodovinski ogrlici srednje evropskih mest se Varaždin, ki je pobraten s Ptujem, odkriva kot redek in posebni urbani biser. Predstavljajo ga kot mesto skladnosti in urejenosti, kot mesto baročne arhitekture, ljubkih trgov, ulic in parkov, bogatih muzejev in z velikim smislom za zabavo.

Varaždin je privlačna turistična destinacija in živi intenzivno kulturno in umetniško življenje vse leto. Od drugih hrvaških mest se razlikuje zaradi izjemne spomeniške in umetniške dediščine z najbolj ohranjenim in bogatim baročnim mestnim centrom na Hrvaškem. Kulturno in umetniško dediščino je mestu prineslo več sto pomembnih ljudi, ki so se zapisali v anale kot znameniti Hrvati s področij znanosti, književnosti, leksikografije, pesništva, slikarstva, kiparstva, glasbe ...

Najbolj znamenite kulturno-umetniške manifestacije so: Špancir fest - mednarodni festival glasbe, folklore, uličnega gledališča in druženja, ki poteka vsako leto konec avgusta. Takoj za njim so Varaždinski baročni večeri, septembra in oktobra, ki pričarajo

vzdušje obdobja, ko se je v razkošnih mestnih palačah odvijalo muziciranje, gracioznost plesa in aristokratskega prestiža kulturnega življenja. Potem so tu prireditve vseh vrst: mednarodni festival tradicionalnega džeza, bienale modne fotografije, dan hrvaškega performanca, mednarodni festival postmoderne keramike in drugi dogodki. Sledijo premnoge razstave, številni sejmi, gledališke prireditve, opere in seveda - Sjajni bal.)

Ko nam je vodič Bojan razkazal mesto, smo skupaj z varaždinskim slikarjem Željkom Prstecem pokukali v njegov "Andželinjak", zaradi katerega so si za Varaždin izmislili promocijsko ime "Grad u kojem spavaju andjeli". To je kotichek med dvema zgradbama na Franjevačkem trgu v centru mesta, v katerem je razpostavil par deset angelov. Instalacija skulptur je razsvetljena in ob spremljavi mistične baročne glasbe, ki prihaja iz ozadja, je izjemno dopolnilo doživetja angelskega mestnega zavetja. Poleg tega Andželinjak lepo dopolnjuje zamisel Združenja Angeli Varaždina, ki je nastalo zaradi razvoja in nadgradnje vsebinske turistične ponudbe mesta ter kreacije edinstvenega turističnega produkta, ki Varaždinu prinaša nov brand. Nenazadnje gredo njihovi cilji tudi v smeri organizacije letnega festivala angelov, kjer naj bi Varaždin postal svetovno središče li-

kovnih in scenskih vsebin na to temo.

Po obisku zapuščene tovarne Varteks, ki je nekoč zaposlovala 12.000 delavcev, danes pa ima v enem delu galerijo slikar Željko Prsteca, smo se odpravili proti zadnjemu cilju, Zlatnim Goricam.

Zlatne Gorice so okoli 10 kilometrov oddaljene od Varaždina in na sredi poti proti Varaždinskim toplicam. Slediti je treba cestnim oznakam za Banjščino in Gornji Knežinec in si tam. Na hribu. Z razgledom daleč po ravnici Podravine. Pred odlično restavracijo nas že čakajo z aperitivom. Izletniška točka, priljubljena v Varaždinu enako kot v Zagrebu in drugod, poleg dobre hrane in pijače ponuja odlično vino zapisano zgodbo - Zlato vinsko cesto oz. "Vinski križev pot" pod patronatom staroslovanskih bogov. Gre za veliko enološko, ekološko, kulturno in zabavno doživetje. Kapelice so sicer enostavne dvometrske lesene konstrukcije z nadstreškom, odstavno polico in veliko sliko, na kateri je podoba enega od slovanskih bogov. Po postajah nas vodi naš gostitelj, Žrec Vinonosac, ki skupaj z ministranti - za vsako kapelico si izbere po enega pomagača iz naše skupine - opravlja obred čaščenja narave in vsega lepega, kar nam ta ponuja.

Kapelice - dvanajst postaj

Zgodba se začne na prvi postaji, posveče-

ni bogu Radogostu, bogu gostoljubnosti, veselja in dobrodošlice ter dobre hrane in pijače. Naš gostitelj, Žrec Vinonosac, postreže s kruhom, soljo in vinom.

Na poti k drugi postaji, posvečeni Vesni, boginji ljubezni, pomladi in lepote, izvemo nekaj več o spoštovanju narave in njene ga samosvojega ritma, ki ga ljudje ne smejo zmotiti. Predvsem se seveda ne sme prebuditi palčkov, vil in drugih bajeslovnih bitij, zato moramo izklopiti mobitele. Ker so Slovani vedeli, da se ljubezen potencira vse leto, naš Žrec postreže z medom, orehi in medico.

Tretja postaja je posvečena Troglavu, bogu dobre usode, ki je na kapelici uprizorjen s tremi obrazi, kot spremljajoča podoba na lesu pa je narisana konjska glava. Ko so se nekoč davno odpravljali na bojne pohode, so pred odhodom na vojno pot pred konje metali devet trstik. Če je konj pohodil katero med njimi, je pomenilo, da njihov vojaški pohod ne bo uspešen. Če jih je zadel več, pa so raje ostali doma ... Žrec postreže s črnim vinom za moč in z mesom, da bo dovolj moči za nadaljevanje poti.

Četrta postaja se imenuje Hrastovina, saj je bil hrast za Slovane sveto drevo, posvečena pa je Mokoš, ki kot žena Svaroga (najvišjega slovanskega boga, očeta vseh slovanskih božanstev) vlada veselju, plodnosti in blagi-

nje. In ker je Svarog ustvaril prvega človeka tako, da je vdahnil življenje hrastu, nanj pa se je povzpela vinska trta, in ker so zemlja, med in mleko simbol izobilja pri Slovanih, na tej postaji iz rok Žreca prejmemo medenjake in sladki prošek (mleko na vinski cesti seveda ni posebno atraktivno).

Peto postajo čuva Jarovit, ki ga bolje poznamo pod imenom Mars in je slovanski bog telesne moči. Ker smo tik pred gozdom, se mora vsak izmed nas dotakniti orgelskih piščali, pritrjenih na spodnjem delu kapelice, ki gozdnim živalim sporočijo naš prihod. Dobimo žganje in pekoče pecivo.

Potem sledi pripoved o gozdu, njegovem poslanstvu in živalih, ki so si svoj dom poiskale v zavetju dreves, in šesta postaja, posvečena Jagi babi, ki ima poleg svojega slovanskega pozitivnega predznaka (poznala je zdravilne zeli, začimbe, znala je delati z divjimi živalmi) tudi negativni pomen, ki ji ga je prineslo krščanstvo in jo razglasilo za čarovnico. Žrec postreže feferone in kis.

In tako naprej, do konca. Zaradi razmočenih tal v gozdu izpustimo tri postaje in na koncu sprehod čez drn in strn, in po nekaj več kot dveh urah pohajanja po vinogradu, travniku in gozdu, zadovoljni, ob vse bolj gostem mraku, obsijanem z že lepo zaobljeno novo luno, prispemo pred vinsko klet. Pokušina

seveda uspe, zato nas čaka naslednje dejanje - martinova gostija.

Kulinarični del zaradi sočnosti jezika Varaždincev (Varaždin je na tromeji Zagorja, Podravine in Međimurja), navajam v originalu:

Martinjski menu

Hladno predjelo

Domaća šunka punjena sa sirnim namazom, pašteta od divljači pečena u kukuruznom tijestu te izbor domaćih sireva.

Martinjska juha (bistra juha od korjenastog povrća i ječmene kaše).

Glavno jelo: Martinjski tanjur

dimljeni buncek,

pečena patka,

špikani svinjeći hrbat sa goričkim umakom,

dinstano kiselo zelje,

rostini od krumpira,

martinjska krušna rolada,

salata sezonska,

tikveni štrudl i kolač od krušaka.

Žrec Vinonosac nas brez prestanka in z veliko mero fenomenalnega igralskega talenta vodi skozi večer. Neutrudno in vseskozi duhovito, prijazno, veselo. Po večerji nam podeli posebni certifikat, ki priča o tem, da smo se spoznali z Zlato vinsko cesto, prisostvovali

obredu "viniciacije" ter prejeli certifikat "Vinokusca", reda Zlatega mehurja s podvezicami, ki ga izdaja Terra Vinopija. Seveda smo se ob tem smejali in veselili, tako da je naslednja točka programa naše razpoloženje le še oplemenitila. Na oder so pripeli tamburaši - Varaždinski Taliri. To je bil čas pesmi in glasbe za ples, ki smo ga prekinili za pol ure, ko smo se znova spustili v klet in prisostvovali obredu krsta mošta. In potem smo bili znova sredi glasbe in znanih hrvaških popevk, tako da je večer izzvenel kot velika zlata kaplja radosti.

Martinovanje na Zlatnih Goricah nam bo ostalo v nepozabnem spominu zaradi vsega, kar smo videli in doživeli, predvsem pa zaradi Žreca Vinonosca, animatorja, ki nas je brez prestanka zabaval polnih šest ur.

Renata Picej

Foto Doroteja Omahen

2. DECEMBER 2010

KO ZAPOJE VRES

Decembrski koroški večer prvi četrtek v mesecu je bil v znamenju pesmi, in to ne kakršnekoli. V gosteh smo imeli MPZ Vres s Prevalj pod vodstvom zborovodkinje Almire Rogina. Zbor stopa v štirideseto leto nepretrganega delovanja in samo upamo lahko, da je pred njim še veliko poustvarjalnih let.

Ko je pred štirimi desetletji zborovodja Joško Kert ustanavljal zbor, se je za pomoč pri njegovi krstitvi zatekel k dr. Francu Sušniku, ki mu je izbral ime Vres, kajti "ljub cvet je vres, nikoli en sam, so v bratstvu drobni dragulji..." Ustanovitelj in dolgoletni vodja drugega znamenitega koroškega zbora, Šentanevskih pavrov, Mitja Šipek je ob njegovi tretji obletnici zapisal: "Vres poje na obronkih Uršle, Vres poje v dolini, dolina poje. Vres cveti v hosti in cveti v srcih, ta naša domača skromna roža, znamenilka naše pomladi, simbol novega življenja. Vres, tako so krstili mladi pevski zbor iz Prevalj. Pognal je iz naših tal skoraj nesluteno, prekril je našo dolino in jo odel s pesmijo. Vzcvetel je v srcih pomladi, tudi jesen je pre-rasel in cveti naprej ... Vres je vzcvetel, Vres je zapel, Vres nam vrača lepote življenja, daje nam moč."

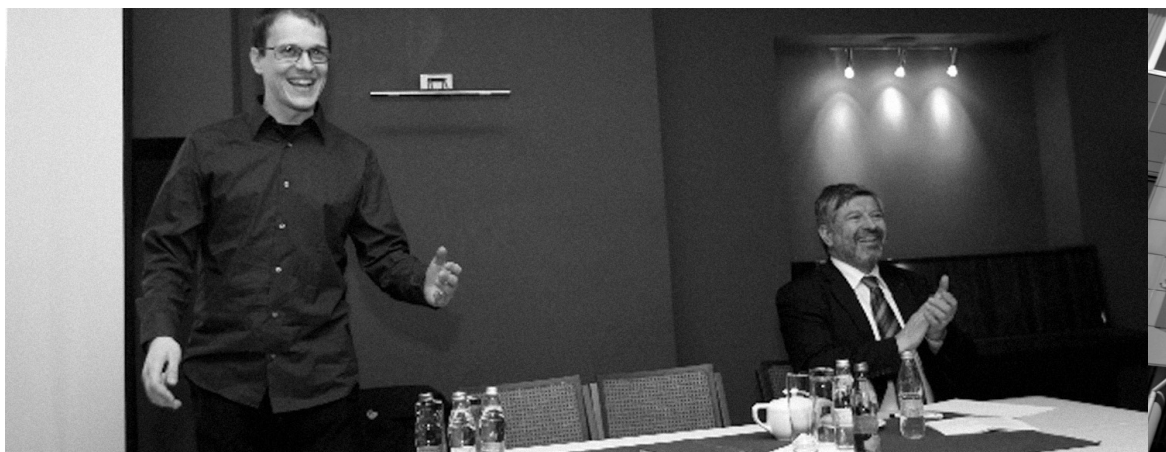
Danes se Vres lahko pohvali s številnimi

nastopi po Sloveniji in gostovanji po svetu (Kanada, ZDA, Hrvaška, Avstrija, Črna Gora, Bolgarija in še kje), prejel na tekmovanju Naša pesem sedem srebrnih in dve bronasti plaketi, se udeležil prvega regijskega tekmovanja v Žalcu in nastopil kot izbrani zbor Sozvočenj na predstavitvi v Slovenski filharmoniji. Ob 35-letnici delovanja je izdal svojo tretjo zgoščenko z naslovom Kjer sem jes rojen biv. Kakovost zbora potrjuje še dejstvo, da sodeluje s številnimi sodobnimi slovenskimi skladatelji, ki mu zapajo tudi prvo izvajanje svojih skladb.

V kavarni pri Slamiču se verjetno še nikoli ni tako pelo, kot se je tisti večer. Po nekako "uradnem" delu so si pevci privoščili golaž čez cesto Pri Figovcu, nato pa so se vrnili, se pomešali med kakšnih štirideset članov našega kluba in znova zapeli, mi pa smo se jim z veseljem pridružili. Koroškim in drugim slovenskim ljudskim in umetnim pesmim so sledile dalmatinske, ob spremljavi harmonike pa celo pesem iz filma Ko to tamo peva.

Ne preseneča, da je kar nekaj udeležencev predlagalo, da je Vres treba še kdaj povabiti na takšen večer, čemur so tudi sami dobrovoljno prikimali.

Tekst in foto: Milan Vogel

3. FEBRUAR 2011

Z ESTETSKO ORTODONTIJO DO LEPŠE PODOBE

Na letošnjem prvem društvenem srečanju 3. februarja 2011, ko se nas je zbralo osemindvajset udeležencev, nam je Dejan Pirtovšek predstavil estetsko ortodontijo.

Na začetku predavanja nam je prikazal smernice za estetiko v postavitvi sprednjih zob: razmerje med velikostjo in dolžino sprednjih zob, gingivalno linijo, odnos mehkih tkiv pri nasmehu in govoru, nato pa nam je predstavil posamezne skupine estetskih aparatov, njihove lastnosti, načine uporabe in njihove prednosti ter slabosti.

Prijeten izbor različnih svetovnih osebnosti, ne pa tudi osebnosti iz slovenskega življenja, nas je prepričal, da si predvsem filmske igralka in igralci z uporabo različnih aparatov lepšajo nasmeh in s tem svojo podobo. Slednje je pravzaprav dostopno vsakemu zemljanu, ki ima le dovolj velik mošnjiček za tovrstne posege, pri čemer smo zvedeli, da so cene odvisne od vrste in dolžine te zdravstvene storitve. Bili smo navdušeni nad dosežki, še posebej, ko smo se seznanili z možnostjo premestitve zob iz enega na drugi položaj, kar omogoča estetsko razvrstitev zob. Te premike in oblikovanje nove kosti za vsadke pa je predavatelj tudi popestril z zanimivim sli-

kovnim in filmskim materialom.

Dejan Pirtovšek je udeležence okrogle mize prepričal o nujnosti estetskih posegov, zato lahko pričakujemo, da bodo mnoge Korošice in mnogi Korošci že čez leto ali pa dve s svojimi sončnimi nasmehi očarali vse tiste klubske člane, ki se tega predavanja niso udeležili.

Janko Arah

Foto Voranc Vogel

KAJ SMO DELALI OD PLESA DO PLESA

Marko Vrečič

KOROŠKI GOSPODARSKI UTRIP LETO 2010 - LETO STEČAJEV

Kriza je koroško gospodarstvo zajela že leta 2009, ko je po uspešnih letih ustvarilo pol-drugi odstotek čistega dobička in kar 2 odstotka izgube. Regija je imela dvanajstodstotno registrirano brezposelnost. Po nekaj letih je prvič upadel delež prihodkov na tujih trgih, neto poslovni izid je bil po petih letih prvič negativen. Zmanjšala se je produktivnost in prihodki na zaposlenega. Lani se je kriza nadaljevala, vendar s pomembno razliko glede na leto poprej. Takrat nihče ni izkazoval dobrih rezultatov, v letu 2010 pa so se nekatera podjetja že začela pobirati, nekatera so potonila še globlje.

Preteklo leto lahko na Koroškem označujemo kot leto stečajev. Najbolj črn dan za koroško gospodarstvo je bil 9. avgust 2010, ko je okrožno sodišče v Slovenj Gradcu razglasilo stečaj družb Prevent Global in Prevent AD (avtomobilski deli). Naenkrat je brez dela ostalo 1300 zaposlenih in od tega udarca si Koroška še ni opomogla. Po splošnem prepričanju bi lahko Prevent preživel krizo v avtomobilski industriji, če ne bi v zadnjih

letih prihajalo do nepremostljivih nesoglasij med obema največjima posameznima lastnikoma, Jankom Zakeršnikom in Nijazem Hastorjem. Kakorkoli že, po prvem avgustovskem tednu je dotedanji direktor Renato Krajnc vzel slovo, vjeti stečajnega postopka sta v svoje roke prevzela Boris Kastivnik in Grega Erman. Po prijavljenih terjatvah se je izkazalo, da sta družbi svojim upnikom, od bank prek partnerjev do zaposlenih, skupaj zapustila za 102 milijona evrov dolgov. Na pogorišču Preventa je proizvodnjo za nekaj sto delavk organizirala družba Boxmark iz Kidričevega. Najeli so lokacijo v Radljah, kjer imajo možnost dvakrat podaljšati najemno pogodbo, potem pa se bodo morali odločiti, ali jo bodo tudi odkupili. Drugo poslovno aktivno premoženje Preventa, kot je na primer lesna divizija z največjo Tovarno ivernih plošč Otiški vrh in letališče Maribor, je naprodaj.

Omenjena stečaja seveda nista bila edina, od večjih omenimo stečaj Preventa Mislinja, Preventa Pur, isto se je zgodilo s

slovenjgraško izpostavo Tovarne oblazinjenega pohištva - TOM iz Mokronoga (nekdanjo Novo opremo).

Poleg stečajev so bili negativni dejavniki, ki so močno zaznamovali poslovno leto 2010, še plačilna nedisciplina, negativno poslovno zaupanje, prepolovljena investicijska vlaganja. V zvezi s tem je zanimiv podatek, da je uprava NLB jeseni ukinita oddelek za gospodarstvo v Slovenj Gradcu in ga priključila k oddelku Podravje s sedežem v Mariboru. Ukinitiv je bila izvedena kljub dobremu poslovanju s 70 odstotki vseh koroških podjetij. S tem je Koroška izgubila še eno možnost podpore razvoju gospodarstva.

V letu 2010 se je število nezaposlenih še naprej povečevalo in je ob koncu leta doseglo za petino višjo raven kot leto poprej, ali s številko, prijavljenih je bilo čez 4600 iskalcev zaposlitve. V nekaterih območjih, predvsem v upravni enoti Radlje, je stopnja nezaposlenosti narasla čez kritičnih 15 odstotkov.

Vse pa v preteklem letu ni bilo črno. Nekatera velika podjetja se lahko pohvalijo, da so že izšla iz najhujšega; na primer Johnson Controls, Gramer, prav tako Tab Mežica, MPI, Nieros Metal in tako dalje. V teh podjetjih so tudi zaposlovali. V ravanskem Metalu so lani zaključili večletni cikel, v katerem so v posodobitev proizvodnje investirali okrog

75 milijonov evrov. Nekateri si precej obetajo od državnega razpisa za oblikovanje razvojnih centrov slovenskega gospodarstva. Eno jedro podjetij se je oblikovalo okrog koroške razvojne agencije, drugi konzorcij pa okrog družbe Litostroj Ravne. Nenazadnje so lani na Ravnah in v Radljah odprli podjetniška inkubatorja.

Nekatere napovedi za leto 2011 vzbujajo upanje. Ponovno naj bi začelo z delom podjetje Stirya vzmeti na Ravnah, kar pomeni nekaj deset delovnih mest več. V Radljah so se razveselili novice, da se bo iz Ruš tja preselilo podjetje Geberit, ki naj bi imelo kapacitete kar za 230 zaposlenih. Žal so se za preuranjene izkazale novice, da bodo v veliki opuščeni hali Preventa v Mežici izdelovali fotovoltaike.

Gospodarske napovedi za leto 2011 vsekakor niso najbolj optimistične, investicijska vlaganja podjetij so se lani prepolovila, letos pa naj bi znašala toliko kot leta 2009 in 2010 skupaj. V območni gospodarski zbornici v Dravogradu pa so konec lanskega leta kljub temu ocenili, da je koroško gospodarstvo vendarle v takšni kondiciji, da bomo ob koncu leta 2011 lahko rekli, da je izšlo iz krize.

Foto Ivan Praprotnik

Foto Roman Šipič

koroški etno jazz projekt, ki je ob podpori LAS Mežiške doline zrasel iz korenin koroške glasbene zapuščine. Začetek sega v pomlad 2009, ko ga je na pobudo organizatorjev koncertnega cikla Jazz Ravne v KMKC Kompleks za svojega sprejel pianist in skladatelj Sašo Vollmaier. Izvedba se je po obsežnih priprava začela v prvih dneh leta 2010. Zelo uspešno so ga izvedli 14. in 15. aprila, gostoval pa je tudi v Slovenj Gradcu in Ljubljani.

Pihalni orkester Muta je lani dopolnil častitljiv jubilej, 115-letnico delovanja, ki jo je proslavil na svojem koncertu, 28. maja, v telovadnici osnovne šole na Muti, dva dni pozneje pa še s parado pihalnih orkestrov iz Slovenije in Avstrije, ki je potekala po drevo-redu občine Muta.

Jesen je bila pod Uršljo goro rezervirana za 8. tradicionalno srečanje na Prežihovi bajti. Prežihova bajta - spominski muzej Prežihovega Voranca je prizorišče kulturnega dogajanja tudi čez vse leto. Osem let je že od prvega druženja, ki smo ga v muzeju pripravili v okviru prireditev ob 110. obletnici pisateljevega rojstva. V tem času so postala druženja s pisatelji, igralci in glasbeniki stalnica. Prireditve je že davno prerasla občinske meje in postala prepoznavna v širšem slovenskem prostoru. Osrednjo temo lanskega tradicionalnega srečanja na Preškem Vrhu smo

posvetili 70. obletnici izida Prežihove zbirke novel "Samorastniki" in s ponatisom naslovne novele z ilustracijami Leandra Fužirja počastili 60. obletnico pisateljeve smrti.

Na tradicionalnem turističnem tednu v Črni so predstavili tudi knjigo Šanclovega Zepija-Jožeta Gradišnika "Okrogle in robate storije izpod Pece", ki jo je uredila vedno prizadevna Marta Repanšek, strokovna sodelavka pri urejanju te zanimive zapuščine pa je bila mag. Irma Marija Vačun Kolar.

Zadnji teden avgusta so blagoslovili najvišje ležeči križev pot v Sloveniji. Na Uršlji gori so štirinajst upodobitev križevega pota, ki so del stalne razstave galerije tik pod nebom, ustvarili slovenski in koroški umetniki: Tomaž Perko, Vida Slivnik Belantič, Rudi Španzel, Zoran Arizanović, Darko Slavec, Franc Vozelj, Rudi Skočir ter domačini Anja Jerič, Sašo Vrabčič, Benjamin Kumprej, Ludvik Pandur, Jerneja Smolnikar, Lucija Stramec in Štefan Marflak.

V okviru Mednarodne konference o reki Dravi, ki je bila 30. septembra in 1. oktobra v dvorcu Bukovje v Dravogradu, je bila v dvorcu 1. oktobra 2010 otvoritev razstave "Drava - življenje reke" priznanega koroškega fotografa Toma Jeseničnika. V nekdANJI vojašnici Bukovje so bili v oktobru tudi zabavni večeri, polni smeha, saj je organizator, Javni zavod

Dravit Dravograd, v goste povabil deset izjemnih stand-up komikov.

Zadnji teden v oktobru so Hotuljci živeli s Kuharjevimi dnevi (13. pohod po Vorančevi poti, literarni večer z Jožetom Lodrantom, komedija "Pridi gola na večerjo", slavnostna akademija z besedo dr. Zinke Zorko o Vorancu in njegovi Jamnici).

Novembra so se na Prevaljah odvijali 13. Sušnikovi dnevi, ki že tradicionalno predstavljajo lokalno kulturno dejavnost. Letos so bili še posebej svečani, saj smo Korošci postali bogatejši za dve zanimivi deli, za roman Rudija Mlinarja "Šepetanje lip" o duhovniku in pisatelju Franu Ksaverju Mešku in za zbornik "Anton Oliban, narodni buditelj, kulturni delavec, prijatelj Prešernov", ki sta ga zbrali in uredili Greta Jukič in Marija Suhodolčan Dolenc.

12. novembra je društvo Literarno gledališče Treska Mežica pripravilo že svoj stoti Večer ob treski. Spominjali so se preteklih literarnih večerov in se veselili prihodnjih. Bilo je res svečano!

Prav tako novembra so visoko v Podpeci slovesno odprli prostore prenovljene knjižnice, ki je v prostorih nekdanje "helenške" trgovine. V potujoči knjižnici, ki sodi pod okrilje Koroške osrednje knjižnice, je sedaj na razpolago okrog 700 različnih knjig, ki jih

bodo stalno dopolnjevali in menjavali.

Kulturno društvo Kapla je 4. decembra organiziralo uspešen, že 4. Miklavžev koncert, v Kulturnem društvu Brezno-Podvelka pa je 18. decembra razvedril obraze prisotnih in jim vdahnil veliko upanja za naslednje leto Božični koncert skupine Lučke.

Prav tako 18. decembra so se v Ribnici na Pohorju poklonili igralcu Stanetu Severju, ki je svojo zadnjo predstavo odigral na ta dan pred 40 leti. Severjev dan je ob monokomediji Roka Vilčnika "Učitelj" (igralec Aljoša Ternovšek) predstavil tudi domače kulturne ustvarjalce in zanimivo razstavo o pobudniku teh dni Francu Erženu in Severjevih dnevih.

Tudi silvestrovali so lani povsod po Koroškem, program je bil v večini bolj (ali malo manj) kulturno obarvan. V dneh, ko končujem ta bežni pregled, pa visoko v Podpeci že s skrbjo preiščujejo, ali bo zima pustila še dovolj snega za letošnje, že 19. po vrsti, snežne "Gradove kralja Matjaža.

Bibliobus prvič na Koroškem

Foto Arhiv KOK

Vorančeva pot

Foto Voranc Vogel

Tradicionalno srečanje pri Prežihovi bajti

Foto Arhiv KOK

KAZALO BILTENA KLUBA KOROŠCEV LJUBLJANA

KKL JE POLNOLETEN <i>Mag. Janko Arah</i>	3
SMO SE IZOBRAŽEVALI, PREPEVALI, RAJŽALI IN ŽAL TUDI ŽALOVALI <i>Milan Vogel</i>	4
KAJ SMO DELALI OD PLESA DO PLESA	6
KOROŠKI GOSPODARSKI UTRIP LETO 2010 - LETO STEČAJEV <i>Marko Vrečič</i>	25
KOROŠKI KULTURNI UTRIP IZBIRA VSAKO LETO BOLJ PESTRA <i>Mirko Osojnik</i>	27
KOROŠKI PLES 13. marca 2010	31

KAJ JE DOBRO VEDETI O KKL?

IME: **Klub Korošcev Ljubljana**

SEDEŽ KLUBA: **Večna pot 11, 1000 Ljubljana**

TELEFON: **01/ 256-17-23**

FAX: **01/ 256-17-24**

E NASLOV: **arah.consulting@eunet.si**

SPLETNI NASLOV: **www.klubkorošcevljubljana.si**

PREDSEDNIK KLUBA: **mag. Janko Arah**

SREČANJA: **Redna mesečna srečanja so vsak prvi četrtek v mesecu v kavarni "KAVA - ČAJ" - SLAMIČ, Kersnikova ulica 1, Ljubljana, ob 20. uri**

TRANSAKCIJSKI RAČUN: **05100-8010444952**

DAVČNA ŠTEVILKA: **25729306**

LETNA ČLANARINA: **20,00 EUR**

KAKO POSTATI ČLAN KKL?

Povsem enostavno! Pokličite na telefonsko številko sedeža kluba **01/256-17-23** in povejte ime, priimek in naslov!

BILTEN KKL

Uredniški odbor: **Mag. Janko Arah** (glavni urednik),
Milan Vogel (odgovorni urednik) in **dr. Drago Kompan**
Naklada: 500 izvodov
Oblikovanje: Arnoldvuga+
Tisk: Tiskarna BISTISK, d.o.o.

www.klubkoroscevljubljana.si